

РЕЗУЛЬТАТИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОБОТИ ГОСПОДАРСТВ КОРПОРАЦІЇ «ТВАРИНПРОМ»

С. А. Гнатюк, генеральний директор Української корпорації по виробництву м'яса на промисловій основі «Тваринпром», Україна

У статті проаналізовано роботу підприємств галузі свинарства за останні роки, а також висвітлено проблемні питання стосовно подальшого нарощування обсягів виробництва свинини на промисловій основі в умовах Української корпорації по виробництву м'яса на промисловій основі «Тваринпром».

Ключові слова: свинарство, корпорація, технологія, продуктивність.

Постановка проблеми. Непослідовний характер проведення ринкових реформ в Україні призвів до кризової ситуації в аграрній сфері, що супроводжується зменшенням обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, критичним станом сільськогосподарських підприємств, які є сировинною базою розвитку переробної й харчової промисловості, погіршенням матеріального становища сільських трудівників.

Вирішення проблеми зростання виробництва м'яса та підвищення рівня забезпечення населення м'ясною продукцією значною мірою залежать від розвитку свинарства, особливості якого дають змогу в найкоротші строки забезпечити збільшення поголів'я свиней і досягти необхідного обсягу виробництва м'яса. У структурі виробництва м'яса усіх видів худоби та птиці свинина завжди займала вагоме місце. В Україні внаслідок кризи в аграрному секторі виробництво свинини значно зменшилося, проте зазначена галузь надалі залишається однією з перспективних у формуванні продовольчої безпеки держави, забезпеченні внутрішнього попиту на м'ясну продукцію вітчизняного виробництва [1, 6].

Існуючий стан свинарства є проблемою, яка потребує невідкладного вирішення як в інтересах сільськогосподарських товаровиробників, так і в інтересах споживачів. Підвищення ефективності функціонування підприємств з виробництва свинини є одним із важливих завдань розвитку аграрного сектора економіки України. Незважаючи на наявність незадоволеного внутрішнього попиту на продукцію галузі, достатню власну базу виробництва зерна, значний досвід вирощування свиней, ці підприємства значно зменшили обсяги та знизили ефективність виробництва свинини. Тому подальший розвиток і функціонування

підприємств з виробництва свинини потребує комплексу заходів, спрямованих на підвищення його ефективності [1, 4, 5].

Головне завдання «Тваринпрому» – захищати інтереси виробників свинини, сприяти впровадженню у свинарство прогресивних технологій, ефективних методів селекції та відтворення поголів'я свиней, аналізувати роботу галузі за формами установленої статистичної звітності і вживає організаційних заходів з питань підвищення ефективності господарювання шляхом проведення зборів, нарад керівників і спеціалістів, семінарів, конференцій, засідань круглого столу, виставок, консультацій, моніторингу тощо [2].

Свою діяльність «Тваринпром» узгоджує з Департаментами Мінагрополітики, Державною службою ветеринарної медицини України, Національною академією аграрних наук України, Інститутом свинарства і агропромислового виробництва НААН України. За окремими питаннями проводяться наради та консультації з відповідними підрозділами Міністерства економіки і торгівлі та іншими структурними підрозділами.

Корпорація, як громадська організація, бере участь у розгляді проектів нормативних документів з питань галузі свинарства, племінної справи, технології годівлі, утримання і переробки свиней на м'ясокомбінатах. Вона є членом координаційних Рад при Міністерстві аграрної політики і продовольства України, Державної служби ветеринарної медицини, Міністерства економіки і торгівлі України по питаннях формування балансів виробництва і споживання м'яса. Спеціалісти корпорації беруть активну участь у проведенні Державної атестації племінних господарств по присвоюванню відповідного статусу підприємствам з розведення свиней.

Мета досліджень. Представити результати роботи господарств з виробництва свинини, які входять до Української корпорації з виробництва м'яса на промисловій основі «Тваринпром».

Матеріали і методика досліджень. Дослідження виконувалися шляхом аналізу та узагальнення інформації із звітів господарської діяльності господарств.

Виклад основного матеріалу досліджень. Минулий рік для більшості підприємств корпорації був дуже складним, але результативним. У 2014 році продовжувалася робота по реконструкції ферм і комплексів, ефективніше використовувалися виробничі потужності, удосконалювалася технологія утримання і годівлі свиней, раціональніше використовувалися корми, маточне поголів'я, покращувалася робота з відтворення поголів'я, профілактиці захворювань тварин. Не допущено виникнення на промислових комплексах гостроінфекційних захворювань свиней.

Господарства корпорації уже багато років займають чинне місце у

виробництві свинини. Їх питома вага у загальних показниках сільгосппідприємств вагома. За чисельністю поголів'я господарства корпорації займають 23,1%, виробленої свинини у живій вазі – 26,4%, реалізації свиней на забій м'ясопереробним підприємствам – 27,6% від усіх сільгосппідприємств України (табл. 1).

Таблиця 1

Чисельність поголів'я свиней та виробництво свинини в живій вазі

Роки	Чисельність поголів'я свиней по Україні		Вироблено свинини по Україні в сільсько-господарських підприємствах тис. тонн	Чисельність поголів'я свиней по корпорації «Тваринпром», тис. гол.	Вироблено свинини по корпорації «Тваринпром» тис. тонн
	в усіх категоріях господарств, тис. гол.	у сільсько-господарських підприємствах тис. гол.			
2005	7052,8	2602,4	198,8	478,5	59,2
2006	8055,0	3257,4	269,4	536,3	68,8
2007	7019,9	2869,5	307,2	516,5	68,0
2008	6526,0	2730,9	301,4	574,2	81,1
2009	7576,6	3307,9	344,9	679,4	97,6
2010	7960,4	3625,2	411,8	799,1	117,5
2011	7373,2	3319,2	451,7	763,8	126,6
2012	7515,8	3545,2	485,2	834,9	131,4
2013	7890,4	3877,8	561,0	874,2	159,9
01.01.2015	7614,5	3767,6	566,9	870,8	149,8

Станом на 1 січня 2015 року в усіх категоріях господарств утримувалося 7 млн 614,5 тис. голів свиней. Це менше проти попереднього року на 149,9 тисяч. У сільгосппідприємствах налічувалося 3 млн 767,6 тисяч, що на 25,1 тисяч менше. У господарствах населення чисельність свиней становила 3 млн 846,9 тис. голів.

У минулому році продовжувала підвищуватися продуктивність свиней. Середньодобові прирости свиней на вирощуванні і відгодівлі у сільгосппідприємствах зросли на 10 грамів і досягли 485 грам. Одержано більше порослят на 282,6 тис. гол. Вирощування свиней перевищило обсяги реалізації на 44,2 тис. тонн.

Показники розвитку галузі могли бути значно вищими, якби була стабільна цінова ситуація на свинину та не зросли затрати на її виробництво.

Господарства Української корпорації по виробництву м'яса на промисловій основі «Тваринпром» пережили багато кризових явищ, переживають і нинішні непорозуміння, але темпи виробництва уповільнюються, і через деякий час може виникнути дефіцит свинини.

Підриває економіку свинарства нестабільність цін на живих свиней. Необхідно відмітити, що вони формуються в умовах імпорту свинини за демпінговими цінами та ввезення м'ясних продуктів низької, а іноді і сумнівної якості. За даними Інституту економіки НААН України, після входження в СОТ з травня 2008 року офіційний імпорт свинини не виправдано збільшився, особливо низьких сортів (табл. 2).

Таблиця 2

Питома вага імпорту у фонді споживання свинини в Україні

Показники	Роки							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Імпорт свинини тис. тонн	73	249	225	179	146	273	234	115
Частка імпорту у фонді споживання свинини, %	10,2	30,4	30,4	19,7	17,3	38,4	30,6	13,1
Частка якісної сировини, % (туші, напівтуші)	42,0	32,0	30,5	31,2	30,8	31,7	35,1	-

Вітчизняна м'ясна промисловість переробляє відходи м'ясопереробних підприємств інших країн, а вітчизняна якісна м'ясна сировина не має збуту.

Галузь свинарства переживає не найкращі часи, але завдяки цілеспрямованій роботі, досвіду і фаховій підготовці, повніше використовуються внутрішні резерви, долаються труднощі і більшості господарствам корпорації вдається рентабельно вести тваринництво.

Торік розведенням свиней займалося 50 підприємств корпорації. Яких показників вони досягли, видно з даних табл. 3.

Таблиця 3

Показники розвитку свинарства господарств Корпорації «Тваринпром» за 2014 рік

Показники	На 01.01.2015 р.	+, - до 2014 р.
Чисельність поголів'я, гол.	870855	+35019
Вирощено свинини, тис. тонн	149,8	+18,8
Реалізовано свинини, тис. тонн	144,4	+9,9
Одержано поросят від приплоду, тис. гол.	1747,82	+67,49
Середньодобові прирости, г	554	-2
Вирощено свинини на 1 перехідну голову, кг	161	+2

До складу корпорації входять великі і середні свинокомплекси, є

господарства з малою потужністю, але вони нарощують чисельність поголів'я і прагнуть бути в числі середніх підприємств. Щоб наповнити ринок вітчизняною якісною свининою необхідно нарощувати чисельність поголів'я, раціонально використовувати виробничі потужності (табл. 4).

Таблиця 4

**Групування підприємств корпорації «Тваринпром»
за чисельністю поголів'я свиней**

Чисельність поголів'я свиней	Кількість підприємств
Більше 40 тис. гол.	5
Від 10 до 40 тис. гол.	13
Від 5 до 10 тис. гол.	14
Від 3 до 5 тис. гол.	10
Менше 3 тис. гол.	8
Разом	50

Особливу увагу в господарствах корпорації приділяють продуктивності, так у 9 господарствах досягнуто показник середньодобових приростів на відгодівлі по стаду більше 600 грамів (рис. 1):

1. ТОВ «Серволюкс-Генетік»	– 663 г
2. СТОВ а/ф «Оржицька»	– 655 г
3. ТОВ «Вперед»	– 653 г
4. ТОВ «Фрідом-Фарм Бекон»	– 644 г
5. ТОВ «Росан-Агро»	– 638 г
6. ТОВ «Галичина-Захід»	– 631 г
7. ПАТ «Слобожанський»	– 619 г
8. ТОВ НВП «Глобинський свинокомплекс»	– 608 г
9. СТОВ «Маяк»	– 606 г

Одним із провідних підприємств з ефективного використання кормів є ТОВ «Росан-Агро». Тут у середньому за останні 3 роки на 1 ц приросту витрачається по 3,10 ц корм. одиниць, подібні витрати кормів також мають ТОВ «Галичина-Захід», ТОВ «Фрідом-Фарм Бекон», ПАТ «Агропромислова компанія», ПАТ племзавод «Степной», ПРАТ «Бахмутський Аграрний Союз».

З кожним роком покращується показник виробництва м'яса від свиноматки за рік. По корпорації за минулий рік вироблено більше 3 тонн свинини, а це означає більш ефективне використання свиноматок (табл. 5, 6).

Рис. 1. Значення середньодобових приростів у господарствах корпорації «Тваринпром»

При цьому менше витрачається кормів, підвищується інтенсивність росту молодняка, покращується показники м'ясності. Завдяки цьому зростає попит на поголів'я і підвищується закупівельна ціна.

Таблиця 5

Кількість основних свиноматок

Роки	Україна		Корпорація «Тваринпром»	
	Кількість основних свиноматок, тис. гол.	Вироблено свинини на 1 основну свиноматку, кг	Кількість основних свиноматок, тис. гол.	Вироблено свинини на 1 основну свиноматку, кг
2009	522,4	1545	49,8	1960
2010	518,2	1767	51,7	2273
2011	517,8	1804	52,3	2421
2012	471,6	2070	53,7	2447
2013	487,9	2157	53,1	3011

Якщо говорити про резерви виробництва, то потрібно починати з використання кормів. Частка їх у структурі собівартості свинини займає 70%. У цілому по корпорації витрачається на 1 ц свинини по 4,0 ц кормових одиниць. Це менше, ніж в цілому по сільгоспідприємствах на 2 ц. У 13 господарствах корпорації витрачається менше 4 ц корм. од.

Таблиця 6

Вихід поросят на 100 основних свиноматок

Роки	Україна		Корпорація «Тваринпром»	
	На 100 основних свиноматок, гол.	Поросят на опорос, гол.	На 100 основних свиноматок, гол.	Поросят на опорос, гол.
2009	1571	9,2	2090	10,7
2010	1530	9,1	2132	10,8
2011	1509	9,0	2175	11,0
2012	1805	9,6	2190	11,1
2013	1939	9,9	2480	12,5

Майже усі підприємства корпорації освоїли технологію одержання м'ясної свинини. Важливими факторами інтенсифікації свинарства є широке впровадження гібридизації як селекційного методу підвищення продуктивності, удосконалення продуктивних та племінних якостей, використання кращих світових порід, які відрізняються високим виходом м'яса, а також використання економічних методів з розвитку галузі, покращенню технології підготовки тварин до забою та їх переробки [3, 6]. У господарствах корпорації впроваджують трьохпородне схрещування за схемою: ♀ (велика біла × ландрас) × ♂ дюрк (п'єтрен, термінальні лінії кнурів) і одержують молодняк беконних і м'ясних кондицій.

У господарствах корпорації на належному рівні ведеться селекційно-племінна робота: при проведенні атестації 2014 р. 37 племінних стад одержали статус племзаводу, а в цілому по Україні – 66 господарств (табл. 7).

Таблиця 7

Стан племінної справи свинарства України

Показники	Україна			Корпорація «Тваринпром»		
	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Кількість суб'єктів племсправи	262	248	153	73	78	46
у т ч. племзаводів	90	89	66	52	54	37
Кількість основних свиноматок, тис. гол.	43,8	43,2	-	13,7	13,4	-
Кількість реалізованого молодняка, тис. гол.	13,2	12,8	-	4,3	4,9	-

Висновки. Через відсутність державного стимулювання незадовільно використовуються племінні ресурси країни. До 2010 року племзаводи корпорації продавали по 10...12 тисяч племмолодняка іншим господарствам, а торік продано лише 5603 голови, але потенціал є не меншим 20 тисяч свинок і кнурців. Цей великий резерв потрібно використати в поточному році.

Список використаних джерел:

1. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств : теорія, методика, аналіз : монографія / В. Г. Андрійчук. — Вид. 2-ге, без змін. — К. : КНЕУ, 2006. — С. 46—50.
2. Гнатюк С. А. Підсумки роботи підприємств «Тваринпром» за 2009 р. / С. А. Гнатюк // Ефективне тваринництво. — 2010. — №2 (42). — С. 8—11.
3. Крилова Л. Свинарство: розвиток у поєднанні наукової та виробничої програм / Л. Крилова // Пропозиція. — 2009. — № 2. — С. 127—130.
4. Куян Н. Чи буде українська свинина в Україні? / Н. Куян // Ефективне тваринництво. — 2011. — № 2. — С. 10—11.
5. Лісний В. А. Сучасний стан галузі свинарства та шляхи недопущення подальшого занепаду / В. А. Лісний // Тваринництво сьогодні. — 2011. — № 2. — С. 20—22.
6. Лоза А. А. Слагаемые успеха отечественного свиноводства / А. А. Лоза // Тваринництво сьогодні. — 2010. — № 2. — С. 18—20.

С. А. Гнатюк. Результаты и перспективы работы хозяйства корпорации «Живпром».

В статье проанализирована работа предприятий отрасли свиноводства за последние годы, а также освещены проблемные вопросы относительно дальнейшего наращивания объемов производства свинины на промышленной основе в условиях Украинской корпорации по производству мяса на промышленной основе «Живпром».

Ключевые слова: свиноводство, корпорация, технология, производительность.

S. Gnatyuk. The results and prospects of work of «The Zhivprom» corporation

The article analyzes the work of the enterprises of the pig industry in recent years, as well as highlight the problematic issues concerning further increase the volume of pork production on an industrial basis in «The Zhivprom» Ukrainian corporation of meat production.

Key words: pig farming, corporation, technology, performance.